

JA : "Uiteindelijk schrik je ervan, met een kameropera als *Jakob Lenz*, wat voor een grote machinerie het uiteindelijk toch nog wordt. Je zit tussen twee stoelen. Ofwel breng je dat onbewaakte kleine ding, dat sympathie kan verwekken en artistiek ook sterk kan staan. Ofwel probeer je het apparaat van de grote operahuizen in 't klein op te bouwen in je eigen huis. Dat laatste is gebeurd met *Jakob Lenz*. Sylvain Cambreling zei me na de voorstelling dat hij nooit de indruk had gehad dat hij niet in een operahuis zat.

Wat zich vandaag in Europa en de Verenigde Staten aandient weet ook nog niet goed te kiezen tussen het grote apparaat en de intimiteit. Dat is ook de vraag die ik me vandaag stel. Wat kan men aan wanneer men niet over een groot operahuis beschikt? Wel duidelijk is dat een zeer groot repertoire, ook uit de 20e eeuw, niet aangesproken wordt. Mij intrigeert heel erg waarmee de hedendaagse componisten bezig zijn, wat de musici willen brengen."

Ligt dat onontgonnen repertoire aan de basis van uw project? Of wilt u een laboratorium creëren voor mensen die ooit wel eens in de Munt willen geraken? Of dacht u ook aan al die theatermakers die er maar hunkeren 'ook wel eens iets met opera te doen'?

JA : "Het is een combinatie van die elementen. Op een gegeven moment begon ik het belang ervan aan te voelen. Jan Lauwers bijvoorbeeld droomt ervan een opera te kunnen maken. Je ziet plots dat componist Henri Pousseur met iets klaar staat, in een regie van zijn dochter Isabelle, gezongen door zijn andere dochter Marianne.. De theoretische muziekwereld, het theater en de muziekpraktijk komen daar samen, maar er is geen structuur om dat op te vangen. Er was alleen een opdracht van de Rencontres Internationales de Musique Contemporaine in Metz om een mise-en-place te maken van welke opera tegen oktober 1991. Daar heb ik op ingespeeld. Ik wil hier, kort daarna, méér dan een mise-en-place, waarbij er voor Isabelle Pousseur tijd en middelen vrijgemaakt worden om eraan te werken. Ik vertrek niet van een theoretisch concept met mijn normen, mijn werkingsvelden, van waaruit ik dan iets ga distilleren. Mijn basis is de praktijk, de dingen die ik zie ontstaan.

Een ander voorbeeld. In Luik zet men een produktie op met de historische reconstructie van de première

van vier kleine kameropera's, zoals die zijn doorgegaan op het muziekfestival van Baden-Baden in 1927. Dat festival werd artistiek geleid door Hindemith. Er is eerst *Hin und Zurück* van Hindemith zelf, een belangrijke miniatuuropera van 12 minuten, en verder werk van Darius Milhaud, de Songspiel-versie van Mahagony van Weill en Brecht en tot slot Andersens sprookje *De prinses op de Erwt* van een zekere Toch. Die vier zeer korte stukken willen wij nu ook op één avond presenteren. Er wordt momenteel gezocht naar de juiste regisseur. De produktiekern is zeer interessant, met dirigent Bernard Dekaise, directeur van het Muziekconservatorium van Luik, zangers die gecoachd worden door José Van Dam, musici van o.a. Trio Bravo, dus niet de zeer klassieke wereld. Hiermee kan iets heel anders gebeuren dan we gewend zijn in de grote operahuizen. En wij kunnen er onze programmatie een eigen identiteit mee geven. Zo sluit het ook aan bij de werking van de Singel. Alle podiumkunsten waar we mee bezig zijn komen er samen.

In het seizoen 1992-1993 gaan we al een stukje verder. Ik wil dan starten met de barokopera *Don Quichotte* van Conti, een totaal onbekend werk. De muzikale leiding zal in handen liggen van René Jacobs, artistiek directeur van het Festival van Innsbrück. Ik pijnig mijn hersens over de vraag welke regisseur voor dat thema interessant zou kunnen zijn, met de beperking dat hij perfect muziek kan lezen, want er bestaan geen opnames van die opera."

Maar je denkt niet aan een reconstructie van oude speelstijlen?

JA : "Neen, daar zie ik echt het nut niet van in."

En René Jacobs?

JA : "Die is het daar volledig mee eens. Vanuit de theaterwereld was er nogal wat kritiek op wat hij totnogtoe gedaan heeft. Maar hij had voor zichzelf al uitgemaakt dat zoiets scenisch niet meer kan. Je kan toch niet meer proberen met kaarsen een podium te verlichten. Of dat licht te imiteren met spots. Dat gaat er bij mij echt niet in."

Vele dirigenten willen die reconstructies toch? Sigiswald Kuyken bijvoorbeeld.

JA : "Hij zweert daar inderdaad bij. Maar als je het resultaat van wat er hier in de Vlaamse Opera vorig jaar heeft plaatsgevonden ziet, dat vond ik beschaamd."

Met barokopera zit je wel in het vaarwater van de Vlaamse Opera. En ook een beetje bij wat Focroulle wil in Brussel.

JA : "Met Bernard Focroulle is er een principiële afspraak tot samenwerking. Wanneer het nodig is, kan het Munt-orkest bij wijze van co-productie ingeschakeld worden in de Singel. Op dezelfde basis wordt er gesproken met barokorkesten. Er ligt voor de barokopera's echt een terrein vrij. Vele componisten die niet eens bij naam gekend zijn hebben, interessant werk geschreven, maar scenisch is daar nog niets mee gebeurd."

Denkt u ook aan het geven van compositie-opdrachten?

JA : "Daar zijn we mee bezig. Er is een opdracht gegeven aan Dirk D'Haese. Hij zal samenwerken met Alec Steyermark, een Amerikaans filmschrijver en filmregisseur, maar ook met de muziekproducer van de Spike Lee-films. Via de producent S.O.I.L. zijn beiden samengebracht. Het wordt een opera over Belgisch Congo, *Red Rubber* getiteld. Creatie in mei 1993.

'Na *Die Nacht* van Walter Hus, een project dat in de ijskast gestopt is, komt er een nieuwe samenwerking met Hus. Waarschijnlijk brengt het Kaaithater zijn *Orfeo* uit, de Singel en Antwerpen 93 coproduceren."

Hoe zoekt u de zangers? Ik neem aan dat u bijna gedwongen bent jonge zangers te kiezen.

JA : "Jonge zangers in België hebben heel weinig zangervaring, laat staan opera-ervaring. De gemakkelijksoplossing is buitenlandse zangers te engageren. Want daar zijn operastudio's, daar bestaat een circuit, zelfs in Nederland. Denk maar aan de *Cosi Fan Tutte* van Onafhankelijk Toneel in Rotterdam. Zij konden een beroep doen op zangers die muzikaal op een behoorlijk niveau staan. Dat niveau is hier moeilijk te vinden.

Er valt dus nog veel te doen in coaching en bijscholing. Er moeten workshops komen in functie van concrete produkties, maar ook los daarvan. Er moeten regisseurs uitgenodigd worden die zich een week intensief met die zangers bezighouden, maar ook zangpedagogen die met acteurs werken. Die wisselwerking tussen acteren en zang is dus belangrijk."

Maar u ziet het niet als een soort

Jerry Aerts - Foto Jerome De Perlinghi